

РІВНЕНСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ
ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ
ДОКУМЕНТАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
МЕНЕДЖМЕНТУ
ТЕХНОЛОГІЙ ТА ФІЗИКИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

27 квітня 2023 року

УДК: 373.5.015.311:331

А 78

Затверджено і рекомендовано до друку рішенням вченої ради факультету документальних комунікацій, менеджменту, технологій та фізики РДГУ (протокол №5 від 23 травня 2023 р.).

А Актуальні проблеми модернізації професійно-педагогічної підготовки освіти в контексті євроінтеграційних процесів: матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції (26-27.04.2023 р.) / упорядники: С.В. Лісова, Ю.В. Фещук, О.А. Герасименко, Н.В. Дупак, Н.В. Симонович, О.І. Шурин. Рівне: РДГУ, 2023. 128 с.

До збірника матеріалів увійшли доповіді Всеукраїнської Інтернет-конференції з теми “Актуальні проблеми модернізації професійно-педагогічної підготовки освіти в контексті євроінтеграційних процесів”, яка була проведена 26-27 квітня 2023 року на кафедрі професійної освіти, трудового навчання та технологій РДГУ спільно з працівниками Сарненського педагогічного фахового коледжу РДГУ, ВКНЗ “Володимир-Волинський ПК ім. А.Ю. Кримського”, РМЦТУМ Рівненської міської ради, Комунального закладу “РОЦНТТУМ” Рівненської обласної ради.

Матеріали можуть бути корисними науковцям, практичним працівникам, вихователям, вчителям, викладачам та студентам закладів вищої, професійної, загальної середньої та позашкільної освіти.

Схвалено кафедрою професійної освіти, трудового навчання та технологій Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 5 від 18 травня 2023 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей.

© РДГУ, СПК,
РМЦТУМ, 2023

УДК: 373.5.015.31:331(07)

*Олена Іванівна Шурина,
канд. пед. наук, доцент кафедри
професійної освіти, трудового навчання та технологій
Рівненського державного гуманітарного університету,
(м. Рівне, Україна)*

*Віта Борисівна Жабчик,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності
014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології)
Рівненського державного гуманітарного університету,
(м. Рівне, Україна)*

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНО-ПІЗНАВАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ УЧНІВ 10-11 КЛАСІВ НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГІЙ З ВИКОРИСТАННЯМ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Законом України «Про освіту», рядом державних документів передбачено, що одним з головних завдань закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО) є забезпечення професійного самовизначення учнів [1]. Важливим у цьому контексті є розвиток професійно-пізнавальних інтересів учнів 10-11 класів. З метою розвитку цих інтересів учнів на уроках технологій деякі вчителі використовують різноманітні технології, методи та прийоми навчання для стимулювання зацікавленості учнів до певної професії. Однак така робота проводиться не системно та епізодично. Процес розвитку професійно-пізнавальних інтересів учнів старших класів на уроках технологій гальмується через такі причини: незадовільні матеріальні можливості ЗЗСО, недостатнє надходження коштів для розвитку матеріально-технічної бази, відсутність централізованого забезпечення відповідною науково-методичною літературою тощо. На нашу думку, ефективний розвиток професійно-пізнавальних інтересів учнів 10-11 класів на заняттях технологій можливий за умов організації навчально-виховного процесу, який побудований на основі використання інноваційних методів навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Розвиток професійно-пізнавальних інтересів учнів є складним і міждисциплінарним процесом, який залучає фахівців із різних наукових галузей, включаючи психологію, педагогіку, соціологію, наукову та інноваційну діяльність, технічні науки та ін.

У психології вивчення та розвиток професійно-пізнавальних інтересів

учнів пов'язані з такими науковцями, як Девід Макклеланд, Елісон Елліотт, Річард Райан та Едвард Деці. Вони розробляли теорію про мотивацію, самодетермінацію та досліджували роль цих факторів у виборі професії та розвитку професійних інтересів.

У педагогіці та соціології вивченням професійно-пізнавальних інтересів учнів займалися такі наковці: Лев Виготський, Жан П'єр Бурдьє, Іван Язюн, Деніел Кеннеді та інші. Вони досліджували роль соціального середовища, культури, освіти та інших факторів у формуванні професійних інтересів та виборі професії.

У науковій та інноваційній діяльності навчання та розвитку професійно-пізнавальних інтересів учнів, пов'язаних з науками, які досліджують практичне застосування знань та технологій у реальних умовах, досліджували Сеймур Паперт, Мітчел Резнік, Джоан Фрідмен та інші.

Серед науковців, які займаються розвитком професійно-пізнавальних інтересів учнів на уроках трудового навчання та технологій, можна назвати наступні: Г.І. Жукова (дослідження питань професійно-технічної освіти та навчання учнів у загальноосвітніх школах); О.В. Мартиненко (проблеми трудової освіти, розвитку професійно-пізнавальних інтересів учнів, формування професійної компетентності учнів), В.О. Кулікова (проблеми професійно-технічної освіти, розвитку пізнавальних інтересів та творчих здібностей учнів); Т.В. Соломаха (проблеми розвитку творчих здібностей та інтересів учнів, особливо на уроках трудового навчання), І.М. Гудак (проблеми розвитку професійно-пізнавальних інтересів учнів, формування професійної компетентності та підготовки майбутніх фахівців).

Постановка завдання. Незважаючи на значний внесок учених-методистів у теорію і практику навчання технологій у ЗЗСО, у методичній науці спектр розвитку професійно-пізнавальних інтересів учнів 10-11 класів залишається недостатньо вивченим. Мета нашого дослідження: з'ясувати теоретичні основи розвитку професійно-пізнавальних інтересів учнів 10-11 класів з використанням інноваційних методів навчання.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Професійно-пізнавальні інтереси учнів 10-11 класів можуть бути пов'язані з їх майбутнім вибором професії або навчальними інтересами. Сутність таких інтересів виникає в бажанні поглибити свої знання в конкретних галузях або професіях, які можуть зацікавити учнів у майбутньому [4].

Наприклад, учні можуть мати інтерес до науки, технологій, інженерії, мистецтва, спорту, медицини, права, громадської діяльності, бізнесу тощо. Вони можуть бажати дізнатися більше про цю галузь, вивчити нові технології, процеси, закони, та взагалі розвивати свої навички та знання у вибраних напрямках.

Інтерес – це стан психічної активності, який відображає бажання

людини вчитися та досліджувати щось нове, цікаве та значуще для неї. Це стан, коли людина знаходить задоволення від занять тим, що їй цікаво, вона зосереджує свою увагу на цьому і прагне знати більше про обрану тему [3].

Інтерес може виникати назовні, коли людина отримує нові враження та досвід, або внутрішньо, коли людина сама цікавиться певною темою. Він може бути пов'язаний зі знаннями, навичками, досвідом, а також зі світоглядом та цінностями людини та є стимулом для навчання й розвитку, після чого інтерес спонукає людину до саморозвитку, через бажання знати більше та поглиблювати свої знання в обраній галузі. Тому визнання та розвиток інтересів учнів є завданням педагогіки та психології, яке покращує успіх у навчанні та подальшому житті.

У змісті навчальної програми з технологій для 10-11 класів зазначено, що однією з основних цілей навчання є формування в учнів здатності до самостійного конструювання знань і способів діяльності через призму їх особистісних якостей, життєвих та професійно зорієнтованих намірів, самостійного набуття ними досвіду у вирішенні практичних завдань [5].

Сучасний стан методики навчання технологій у ЗЗСО демонструє необхідність використання інноваційних методів в процесі роботи. Ці методи, на нашу думку, сприятимуть розвитку професійно-пізнавальних інтересів учнів 10-11 класів на уроках технологій.

Існує велика кількість інноваційних методів навчання. Виділимо деякі з них, які, на нашу думку, сприятимуть розвитку професійно-пізнавальних інтересів учнів 10-11 класів на уроках технологій [2].

Розумні дошки: це інтерактивні дошки з розширеними можливостями, такими як демонстрація відео, зображень, звуків, текстів та іншого, що разом допомагають учням краще розуміти навчальний матеріал.

Віртуальна реальність (VR) та розширена реальність (AR): ці технології дозволяють створити імерсивні навчальні середовища, що дозволяють учням досліджувати та експериментувати з безкоштовними предметами та ситуаціями.

Гейміфікація: використання елементів гри для навчання, наприклад, підвищення рівня, нагороди та інших мотиваторів.

Онлайн-навчання: це метод, де матеріали навчання доступні онлайн, з можливістю доступу до них з будь-якої точки світу, що дає можливість учням навчатися в зручний для них час.

Співпраця та проектна робота: ці методи навчання дозволяють учням співпрацювати, обмінюватися ідеями та розв'язувати складні задачі разом.

Адаптивне навчання: це метод, який пристосовується до потреби навчання та забезпечує індивідуальний підхід до кожного учня, що сприятиме досягненню кращих результатів.

Мікронавчання: це метод навчання, де матеріал розділяється на невеликі блоки, що дозволяє учням навчатися впродовж коротких періодів часу.

Крім того, вчителі технологій можуть працювати з учнями над **індивідуальними проектами** та завданнями, які сприяють розвитку їх пізнавальних інтересів у певній галузі. Такі проекти можуть бути пов'язані з ремонтом, конструюванням, проектуванням та іншими видами діяльності, які стимулюють розвиток творчих та пізнавальних здібностей учнів. Зокрема, на уроках технологій є можливість проводити різні практичні заняття, майстер-класи та екскурсії, які дозволяють учням пізнавати різні види діяльності та професії зсередини.

Також розвитку професійно-пізнавальних інтересів учнів 10-11 класів на уроках технологій сприятимуть **інтерактивні методи навчання**, такі як рольові ігри, дебати, проекти, які дозволяють учням більш активно залучатися до навчального процесу та сприяють формуванню пізнавальних інтересів та різноманітні заходи, такі як лекції, курси, практики, постановки, конкурси, олімпіади та інші заходи, які дозволяють учням поглибити свої знання та навички у вибраних галузях.

Використання інноваційних методів навчання в умовах військового стану, який запроваджений в Україні, є необхідним елементом навчального процесу, що сприяє формуванню в учнів глибоких теоретичних знань, практичних навичок, стимулює конструктивно-критичне мислення, пробуджує інтерес та мотивацію.

Висновки з даного дослідження та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Отже, з-поміж усіх існуючих педагогічних засобів навчання технологій, зокрема з метою розвитку професійно-пізнавальних інтересів учнів 10-11 класів, ми зосередили свою увагу на використанні інноваційних методів навчання. Інноваційне навчання – це процес, який оновлює навчальну систему та унеможливорює пасивність учнів під час уроку. Новітні методи допомагають встановити партнерські взаємовідносини між вчителем та учнями, що позитивно впливає на процес засвоєння інформації. Ці методи можуть зробити навчання більш ефективним та цікавим для учнів. Перспективи подальших пошуків у зазначеному напрямку дослідження полягають у розробці методики розвитку професійно-пізнавальних інтересів учнів 10-11 класів на уроках технологій із використанням інноваційних методів навчання та перевірки її ефективності на практиці.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про освіту»: від 05.09. 2017 р. № 2145-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2017. 38-39. 380 с.
2. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. О.В. Овчарук. Київ: “К.І.С.”, 2004. 112 с.
3. Мойсеюк Н.С. Педагогіка: навч. посіб. 5-е вид., доп. і перероб. Київ, 2007. 656 с.

4. Пустовіт Г.П. Зміст та сутнісні характеристики професійних інтересів обдарованих старшокласників. Освіта та розвиток обдарованої особистості. № 10 (41), 2015. С. 5-9.
5. Технології 10-11 класи. Рівень стандарту, академічний рівень Навчальна програма. (авт.: А. Терещук та інші). URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv> (дата звернення 20.01.2023).

УДК: 373. 5. 016 : 331 - 028. 22 (07)

*Олена Іванівна Шурина,
канд. пед. наук, доцент кафедри
професійної освіти, трудового навчання та технологій,
Рівненського державного гуманітарного університету,
(м. Рівне, Україна)*

*Олена Леонідівна Жупило,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності
014.10. Середня освіта (Трудове навчання та технології)
Рівненського державного гуманітарного університету,
(м. Рівне, Україна)*

ФОРМУВАННЯ ДИЗАЙНЕРСЬКИХ ЗНАТЬ ТА УМІНЬ УЧНІВ 10-11 КЛАСІВ В ПРОЦЕСІ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Технологічна освіта сучасного здобувача освіти, яка у XXI столітті стала важливою складовою загальної середньої освіти, потребує нових нестандартних підходів у методи викладання. Також потребує змін сама організація профільного навчання у школах. Необхідною умовою підвищення якості технологічної підготовки учнів є запровадження компетентнісного підходу, що передбачає засвоєння учнем не відокремлених один від одного знань і вмінь, а визначається здатністю розв'язувати проблеми різної складності на основі наявних знань.

Провідним напрямком реалізації змісту профільної технологічної освіти є проектно-технологічна діяльність, в основі якої лежить перетворююча діяльність людини в матеріальному світі, спрямована на створення навчального середовища, для розкриття й розвитку в учнів здібностей в особистісно зорієнтованій сфері проектування та виготовлення виробів. В процесі проектно-технологічної діяльності особливу важливу роль грає розвиток дизайнерських вмінь та навичок, який виступає важливою складовою процесу проектування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. В умовах сучасності формування дизайнерських знань та

ЗМІСТ

Бірук Н.П. Реалізація технології проектного навчання у процесі трудової підготовки учнів наукового ліцею.	3
Герасименко О.А., Байрак Ю.А. Теоретичні аспекти розвитку уміння виготовлення виробів декоративно-прикладного мистецтва в учнів 10-11 класів на уроках технологій з використанням інструктажів.	6
Герасименко О.А., Грицина І.М. Базові засади розвитку творчої уяви в учнів 10-11 класів на уроках профільного навчання з використанням методів проєктування.	11
Герасименко О.А., Коваль В.В. Теоретичні основи формування практичних навичок втілення проектного задуму в учнів старшої школи в процесі профільного навчання з використанням мультимедійних засобів.	17
Герасименко О.А., Савчук М.С. Характерні особливості розвитку компетентності культурного самовираження в учнів старших класів на уроках технологій з використанням практичних методів навчання.	24
Дупак Н.В. Формування практичної компетентності майбутніх фахівців з готельно-ресторанного обслуговування у процесі професійної підготовки у вищому навчальному закладі.	27
Лісова С.В. Особливості функціонування єдиного освітнього простору в епоху інтеграції і глобалізації освітніх систем.	31
Мойсеєць К.В. Організація дистанційного навчання при викладанні фахових дисциплін спеціальності 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології).	35
Павленко В.В. Технологічна карту уроку “Технології”: проблеми розробки.	39
Пісна Т.М. Імідж як складова індивідуального стилю діяльності сучасного викладача.	45
Саванчук О.А. Роль графічної підготовки та дизайну у становленні молодого вчителя технологій.	48
Савченко Л.О. Педагогічна діагностика оцінювання якості знань студентів у закладах освіти.	52
Савчук П.П., Петрівський Я.Б., Савчук Л.А. До питання про якість професійної підготовки фахівців у ЗВО.	48
Симонович Н.В. Методика професійного та профільного навчання майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи як педагогічна проблема.	58
Симонович Н.В., Гуцалюк С.В. Теоретичні основи розвитку загально-трудова умінь учнів 8-9 класів на уроках трудового навчання із використанням дидактичних ігор.	63
Симонович Н.В., Мельник М.А. Теоретичні основи формування проєктно-технологічної компетентності учнів 10-11-х класів при вивченні предмету “Технології”.	68
Симонович Н.В., Ярмолка Н.В. Теоретичні основи формування інформаційно-цифрової компетентності учнів 10-11-х класів при вивченні предмету “Технології”.	73

Фещук Ю.В., Борейко Н.С. Теоретичні аспекти розвитку графічних вмій учнів старших класів на заняттях предмету “Технології” з використанням практичних методів.	79
Фещук Ю.В., Глемба М.Б. Теоретичні основи розвитку просторового мислення учнів старшої школи на уроках креслення з використанням графічних задач.	84
Фещук Ю.В., Зайко М.О. Теоретичні аспекти розвитку екологічної грамотності учнів старших класів на заняттях профільного навчання засобами інформаційно-цифрових технологій.	88
Фещук Ю.В., Мосійчук С.А. Теоретичні аспекти формування графічної компетентності учнів закладів професійно-технічної освіти з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.	93
Фещук Ю.В., Шоботенко Р.О. Теоретичні основи організації самостійної роботи учнів старших класів на заняттях профільного навчання засобами інформаційно-комунікаційних технологій.	98
Шурин О.І. До питання професійної підготовки майбутніх фахівців сфери обслуговування.	101
Шурин О.І., Войтович Т.М. Актуальний стан розвитку критичного Мислення учнів 8-9 класів на уроках трудового навчання.	104
Шурин О.І., Волошук В.В. Розвиток творчого потенціалу учнів старшої школи в процесі профільного навчання.	112
Шурин О.І., Жабчик В.Б. Теоретичні основи розвитку професійно-пізнавальних інтересів учнів 10-11 класів на уроках технологій з використанням інноваційних методів навчання.	117
Шурин О.І., Жупило О.Л. Формування дизайнерських знань та умінь учнів 10-11 класів в процесі профільного навчання.	121
Відомості про авторів.	126

Наукове видання

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ
ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ
ПРОЦЕСІВ**

**Матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції
(26-27 квітня 2023 р.)**

Упорядники: *Світлана Валеріївна Лісова,
Юрій Вікторович Фещук,
Олександр Анатолійович Герасименко,
Надія Василівна Дупак,
Наталія Василівна Симонович,
Олена Іванівна Шурін.*

Друкується без редакційної правки

Технічний редактор: Т.К. Хильчук,
Коректор: Н.Р. Скачук.

Здано до набору 15.03.2023 р. Підписано до друку 24.05.2023 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman.
Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 9,79.
Обл. вид. арк. 4,55. Замовлення № 218/1. Наклад 100.

Адреса: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 39
Рівненський державний гуманітарний університет,
кафедра професійної освіти, трудового навчання та технологій
(тел. 0362-40-75-80; e-mail: kpotnt@rshu.edu.ua)